

Implementácia prvkov tradičnej ľudovej kultúry do učebníc pre slovenské školy v Srbsku

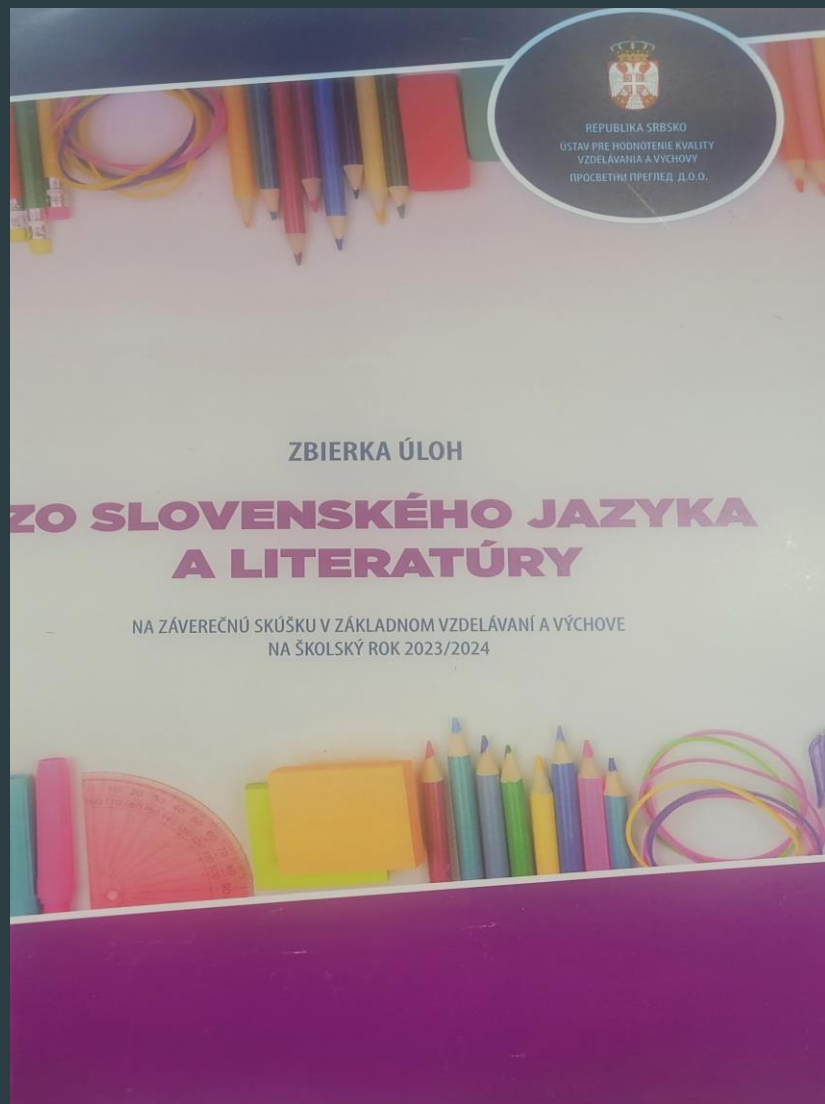
PaedDr. Svetlana Zolňanová

Báčsky Petrovec 19.02.2024

Prvky ľudovej tradície vo vzdelávaní

- V súčasnej dobe má ľudová tradícia dôstojné miesto v vyučovacom procese národnostného školstva – názov voliteľného predmetu v ZŠ je Materinský jazyk s prvkami národnej kultúry
- Jestvuje možnosť vyučovania materinského jazyka s prvkami národnej kultúry ako fakultatívneho predmetu na SŠ a na vysokých školách pedagogických odborov
- NRSNM financuje vyučovanie tohto predmetu ako alternatívneho programu v MŠ

Štandardy na konci základnej školy

- SJ.1.4.4. vie vymenovať literárne žánre, ktoré zaradujeme k ľudovej slovesnosti
- SJ.2.3.23. rozoznáva príslovia, porekadlá, pranostiky a prirovnania
- SJ.3.3.27. vie vysvetliť leksikálny význam ustálených slovných spojení – prísloví, porekadiel, pranostiek a prirovnaní v danom texte na základe kontextu alebo pomocou slovníkov

Prvky ľudovej tradície v učebných osnovách

- V 3. ročníku zo Slovenského jazyka napr. nachádzame výkony:

Na konci 3. ročníka žiak bude vedieť:

- určiť základné črty ľudovej rozprávky;
- rozlíšiť ľudovú od autorskej rozprávky;

- Zo slovenského jazyka s prvkami národnej kultúry medzi výkonmi nachádzame: Na konci 3. r. žiak bude vedieť:

- rozlišovať báseň, bájku, rozprávku a dramatický text; krátke formy ľudovej slovesnosti
- zúčastniť sa v kultúrno-umeleckých podujatiach (aj ako divák, aj ako účastník)

- chápať pojem národnostná príslušnosť a vnímať príslušníkov iných národov;
- chápať vzťah k materinskému jazyku a k jazyku iných národov;
- poznať zhodu jazykových javov medzi slovenčinou a srbčinou;
- predniesť ľudové koledy a vinše vzťahujúce sa na sviatky alebo ročné obdobia;
- zapojiť sa do vekuprímeraných detských ľudových hier a tancov;
- poznať charakteristiky slovenského ľudového odevu (so zameraním na svoju dedinu a dedinu svojho pôvodu)
- zaznamenávať sviatky (v porovnaní so srbskými)
- poznať tradičné slovenské zvyky a obyčaje (Vianoce – koledovanie, Mikuláš a Lúcia, Nový rok, Veľká noc – oblievačka,) a k tomu priliehavé tradičné jedlá; zaznamenávanie menín

Prvky ľudovej tradície v učebných osnovách

- V 3. ročníku zo Slovenského jazyka napr. nachádzame povinné texty:
  1. Slovenské ľudové piesne: *Anička maličká, kde si bola, Po nábreží, Pýtali ma*
  2. Vianočné koledy a novoročné vinše, krátke formy ľudovej slovesnosti
  3. Ľudové rozprávky: Popoluška
  4. Slovenská ľudová rozprávka: *Medveď a liška, Zlatá priadka, Mechúrik-Koščúrik s kamarátmi*; dramatizácia: Slovenská ľudová rozprávka: *Sol' nad zlato*
  5. Detské ľudové hry: *Keď som včera prala šaty, Na húsky, Na slepú babu, Ani-Ani-Anička...*

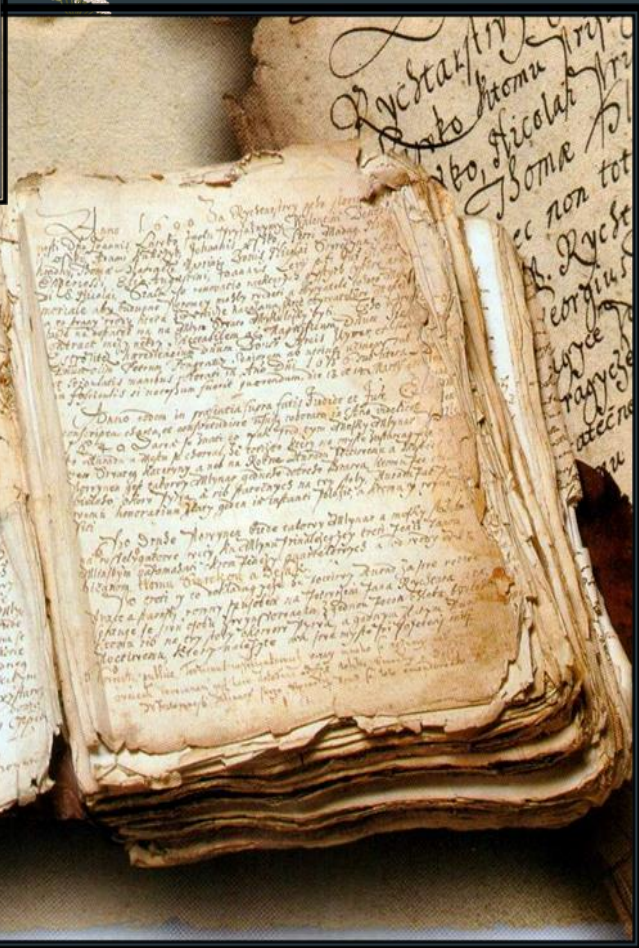
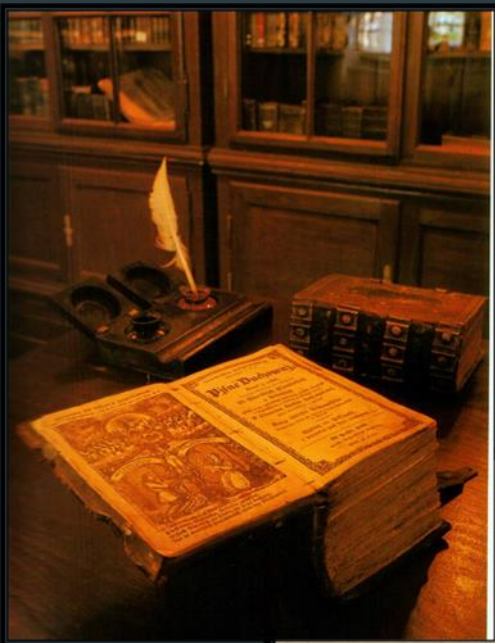
- V 3. ročníku zo Slovenského jazyka s prvkami národnej kultúry napr. nachádzame povinné texty:
  1. Slovenská ľudová pieseň: *Tancuj, tancuj, Štyri kozy, piaty cap, Bodaj by vás vymládenci,....*
  2. Vyčítanky
  3. Hádanky a riekanky: *Nesie vtáčik slámku,..*
  4. Ľudová rozprávka: *Kubov zajac, Sol' nad zlato, Popoluška*
  5. Ľudové pranostiky, porekadlá a príslovia.
  6. Detské ľudové hry: *Na húsky, Ani-Ani- Anička, O ručníček, ...*

Pri ústnom vyjadrovaní sa dáva dôraz na:

1. Tradičnú slovenskú ľudovú kultúru.
2. Scénický prednes textu (dramatizácia kratších rozprávok, bajok alebo zážitkov žiakov), detské ľudové hry.

Z dejín

- V Hložanoch v rodinnom dome Jozefa Svobodu roku 1770 bola prvá škola.
- Učebnice: Starý a Nový zákon, Lutherov malý a Braxatoriusov veľký katechizmus, evanjeliá, šlabikár, nástenné mapy a počítadlo, malý a veľký Tranoscius (zborník nábožných piesní po česky)

Prvé učebnice v novom štáte

- 1920 „Srpski udžbenik“ autora Veselina Đilasovića preklad do slovenčiny -Vladimír Mičátek- tlačný v srbskej monastierskej tlačiarňi v Karlovciah
- Darinka Viestova a Vladimír Mičátek v roku 1920 v Petrovci vydali Slovenskú čítanku pre 2. ročník slovenských ľudových škôl
- 1922 Štefan Klaus vydal v Petrovci Čítanku pre 3. a 4. ročník slovenských ľudových škôl
- 1928 Ferdo Klátik vydal prvý šlabikár

1929 – 1934 - Ferdo Klátik –

komplet učebníc pre 1. stupeň

- Obsah
  - čítanková časť (autorské texty (slovenskí autori, Tolstoj, Dositej,...), ľudová slovesnosť – založené na náboženskom a výchovnom aspekte)
  - časť geografije Juhoslovanského kráľovstva
  - časť dejín Slovenska a Juhoslovanského kráľovstva
  - časť prírodopisu
  - **film**

Učebnice dnes - pre ZŠ

- Pre školy s menšinovým vyučovacím jazykom sa vypracúva osobitný Plán učebníc, na návrh NR sa vydávajú alebo prekladajú učebnice. NR poskytuje zoznam potrebných učebníc a navrhuje autorov, prekladateľov a lektorov - učebnice vydáva súkromný alebo štátny vydavateľ (regulované Zákonom o učebniciach)
- Autorské alebo prekladové učebnice (vyrobené v Srbsku) alebo z dovozu pre SOŠ zo SR schvaľuje minister na návrh Národnostnej rady slovenskej národnostnej menšiny.

Zastúpenosť ľudovej tradície: Ľudové rozprávky

- ▶ Čítanka 2: Ako si sedliak kupoval okuliare, Ako zvieratá prezimovali, Janko Ježko - podľa bratov Grimmovcov a veršovaná Zlatovláska; Medovníková chalúpka /na CD/, O dvanástich mesiačikoch - podľa Boženy Němcovej a O rybárovi a zlatej rybke - ruská ľudová rozprávka
- ▶ Ako si sedliak kupoval okuliare: diferencovaná úloha:

★★★ Porozprávajte sa o každej ľudovej múdrosti. Označ ľudovú múdrosť, ktorá sa sem nehodí.

- a) Nechodil nadarmo do školy.
- b) Učený nikto z neba nespadol.
- c) To ani voda nezmyje, ani oheň nespáli, čo sa človek naučí.
- d) Ako sa do hory volá, tak sa z hory ozýva.

Zastúpenot' ľudovej tradície: Ľudové piesne

- Čítanka 2: Sievanky, spievanky; Kukulienka, Tancuj, tancuj, Keď slnce zasvieti, Maličká som, Slovenské dievčatá, Kohútik jarabý, Bodaj by vás vy mládenci, Moje milé premilené jahody

Slovenský kroj

Slovenský kroj,
to je krása,
dievčatko v ňom
ružou zdá sa.

Ľudovít Fulla

Ak vieš, odpovieš

Rád/a sa obliekaš do kroja?

Kedy sa tvoji predkovia obliekali do kroja? Kedy sa obvykle oblečieš do kroja ty?

Prines do školy aspoň jednu fotografiu svojich predkov v kroji a urobte si triednu výstavu.

Spievanky, spievanky

„Spievanky, spievanky,
kdeže ste sa vzali,
či ste z neba spadli,
či ste v háji rástli?“

„Z neba sme nespadli,
v háji sme nerástli,
ale nás mládenci
a dievčence našli.“

Ľudová pieseň

Ľudové riekanky

► Čítanka 2:

Nesie vtáčik slamku

Nesie vtáčik slamkú.
Slamku dám kravičke.
Kravička dá mliečko.
Mliečko dám kocúrovi.
Kocúr chytí myš.
Myš dám kožkárovi.
Kožkár mi dá peniaze.
Peniaze dám roľníkovi.
Roľník mi dá obilie.
Obilie dám mlynárovi.

Mlynár mi dá múčku.
Múčku dám pekárovi.
Pekár mi dá chlieb.
Chlieb podrobím do polievky
a polievku zjem.

Ľudová riekanka

Slovenské ľudové riekanky

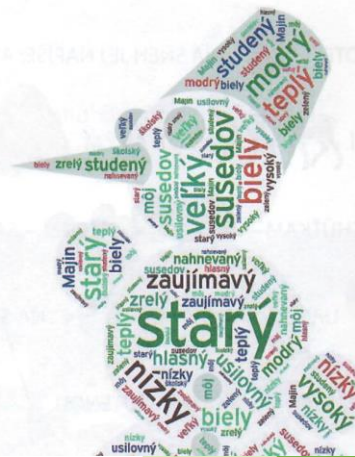
Padá snežík bielučký
na polia, aj na lúčky,
na záhrady, na lesy,
vtáčik malý, kdeže si?

Tu na dvore bývam,
pod strechou sa skrývam,
zima mi je huhuhuhu,
mám teplúško v kožušku.

Už k nám prišla zima,
zima zimička,
celý svet je ako veľká chladnička.
Je v nej biely snežík, je v nej pravý ľad.
Keď k nám príde zima, každý z nás je rád,
keď sa biely snežík sypať začína,
celý svet je ako veľká zmrzlina.
Slnko si ju líže zo stromov a striech...
To je ale krása, keď sa sype sneh!

Snehuliak

Kopa snehu chlapcov láka,
postavili snehuliaka.
Miesto očí uhlíky,
na kabáte gombíky.
Bielučký je ako z múky,
do okien sa díva z lúky.

Vyčítanky a hádanky, z ľudovej múdrosti

Vyčítanka

Jeden kováč koňa kuje,
koľko klinec potrebuje?
Povedz mi to ty!
Jeden, dva, tri!

Ľudová

Hádanka

Šuch-rucha, šucha-rucha,
nemám ústa a nemám brucha
čo mi príde pod zuby,
zomeliem na otruby.

Čo som? (*шлїд*)

Mária Vršková

Hádanka

Koho bijú po hlave,
aby šiel rovno?
(*клинц*)

Ľudová

Čo robí krajčírka,
keď nemá nožnice?
(*шїда іч*)

Ľudová

Z ľudovej múdrosti

Dvakrát meraj a raz strihaj.
Remeslo má zlaté dno.

Hádanky

Prišiel k nám biely kôň,
zaľahol nám celý dvor.
Čo je to?

(*шнє*)

Hádanky

Poletuje biele perie,
skadiaľ letí, kde sa berie?
Ale keď ho ruka zlapká,
z perečka je vody kvapka.
Čo je to?

(*шнє*)

Päť prstov má a nie je to ruka,
nosím ju stále, keď vietor fúka.
Z vlny vznikla, hreje v chlade,
môžem sa hrať aj na ľade.
Čo je to?

(*рукавїца*)

Neje a nepije,
bez farbičiek maľuje.
Čo je to?

(*шрїш*)

Neje a nepije,
bez farbičiek maľuje.
Čo je to?

(*шрїш*)

Aká voda sa dá nosiť v koši?
(*шїзнїца*)

Z ľudovej múdrosti

Ktoré porekadlo sem nepatrí? Zakrúžkuj správny QR kód.

Detské ľudové hry

Na jastraba

Deti stoja v rade jedno za druhým a držia sa okolo pása. Jedno dieťa je voľné – to je **jastrab**, ktorý „obletuje“ okolo ostatných a výkrikmi napodobňuje jastraba. Deti sa ho opytujú:

- Jastrab, jastrab, čo chceš?
- Mäso!
- My ti ho nedáme!
- Ja si ho zoberiem!

Nato **jastrab** začína obletovať okolo hráčov, aby si uchytí posledného. Ak sa mu to podarí, vymenia si miesta – **jastrab** sa chytá do radu a lapené dieťa sa stáva **jastrabom**.

Mária Mišková

Na detviaskom salaši

Drevorubač Jano pred kolibou: Ondrej, tu si?

Bača z koliby: Hej!

Jano: Videl som na doline zabitého, celkom ako ty.

Bača: Akú mal košeľu?

Jano: Zelenú.

Bača: Ťúha? A halenu?

Jano: Bielu.

Bača: No na môj dušu! A má čizmy, či kapce?

Jano: Čizmy.

Bača upokojený: No, tak som to nie ja.

Ludový vtíp

Keď som včera prala šaty

„Zahrajme sa na divadlo!“ povedal ktosi.
„Zahrajme sa, zahrajme!“ kričala ostatné deti.
Fero je režisér a vyčítankou určí osoby – Aničku, Janičku, sovu a vrabca. Anička si stiahne prsteň z prsta a strčí ho do vrečka. Vezme bielizeň a ide prať na potok. Napodobňuje pranie. Keď vyperie, vypľasne a povesia bielizeň, pozrie sa na riekku. Prsteň na ruke nie je. Už dávno zabudla, že si ho strčila do vrečka. Anička pritom spieva:
*Keď som včera prala šaty,
stratilo som prsteň zlatý.
A-ja-jaj, tu-tu-tu,
hľadajme ho tu i tu!*
Všetky deti hľadajú, ale nikto nič nenájde. Vykrúcajú rukami a krúčia hlavami, že nič nenájdu. Nato prilepiť sa a utešuje Aničku:

nenájdu. Krúčia rukami a hlavami.

*A ja vrabec spod jedličky,
veď je prsteň u Aničky.*

A-ja-jaj, tu-tu-tu,

hľadajme ho tu i tu!

Anička prsteň naozaj nájde. Napokon sa všetci radostne vykrúcajú.

Vrť sa dievča, vrť sa dievča okolo mňa!

Povedz dve slovička, moja holubička,

budeš moja, budeš moja, budeš moja!

Ľudová hra (Podľa Sone Benkovej a kol.)

- Každá detská hra sa začína vyčítankou. Už poznáš niektoré vyčítanky? Spomeň si, ktoré ste sa učili v minulých ročníkoch. Prečítaj si aj tieto:

Sedí ryba pri potoku,
drží zlatý meč,
na koho to slovo padne,
ten musí ísť preč.

Stojí vrba pri potoku,
na nej visí zvon,
na koho to slovo padne,
ten musí ísť von.

Cigo, rigo, rapsa,
išla mačka za psa,
keď po búde chodila,
všetky hrnce pobila,
aj ty za ňou leť!

Desať, dvadsať, tridsať,
začal Gašpar kričať,
že ho brucho bolí,
zjedol kilo soli,
aby bolo ticho hneď,
ty už za ním rýchlo leť!

Ľudové vyčítanky

Už vieš, že...

Vyčítanka (rozčítanka) je riekanka, ktorou sa deti rozčítavajú pri hre. Na jej konci väčšinou rozpočítaný z hry naháňa alebo žmúri.

NA JASTRABA

Deti stoja v rade jedno za druhým a držia sa okolo pása. Jedno dieťa je voľné – to je jastrab, ktorý „obletuje“ okolo ostatných a výkrikmi napodobňuje jastraba. Deti sa ho opytujú:

- Jastrab, jastrab, čo chceš?
- Mäso!
- My ti ho nedáme!
- Ja si ho zoberiem!

Nato jastrab začína obletovať okolo detí a snaží sa chytiť posledného v rade. Keď sa mu to podarí, vymenia si miesta. Jastrab sa chytá do radu a lapené dieťa sa stáva jastrabom.

Mária Mišková

Hra na húsky

Deti vyčítajú spomedzi seba gazdinú a vlčeka, ostatné sú húskami. Roztratia sa po pažiti a vlk sa skryje za kríčkom.

Gazdiná (vold): Húsky moje, podte domov!

Húsky: Nejdeme!

Gazdiná: Prečo?

Húsky: Pre vlčeka.

Gazdiná: Kdeže je?

Húsky: Za kríčkom.

Gazdiná: Čo tam robí?

Húsky: Umýva sa.

Gazdiná: Čím sa utiera?

Húsky: Zlatým ručníčkom.

Gazdiná: Kto ho pral?

Húsky: Práčka.

Gazdiná: Kto ho vyšival?

Húsky: Vyšivačka.

Gazdiná: Húsky moje, podte domov!

Húsky: Nejdeme!

Gazdiná: Dám vám chleba!

Húsky: Nechceme!

Gazdiná: Dám vám žita!

Húsky: Ideme!

Húsky sa rozbehnú ku gazdinej, ale vtom vybehne spoza kríčka vlk a chytá ich. Ktorú chytil, odvléče za krík. Hra sa opakuje, kým vlk nevychytá všetky húsky. Posledná nechytaná húska sa potom stane vlkom.

Zo Zlatej brány

Mikuláš a Lúcia

Mikuláš

Mikuláš (6. decembra) – Legenda o Mikulášovi vznikla podľa skutočnej osoby zo 4. storočia, biskupa z Malej Ázie (Myra), ktorý pomáhal chudobným. Až dodnes sa zachoval zvyk, aby si deti nachystali vyčistené topánky, do ktorých im Mikuláš nadeľí darčeky, ak počúvali rodičov. Ak boli deti poslušné, dostanú do topánok pochúťky, ale ak neboli, dostanú cibule alebo zemiak, prútik.

Zuzana Týrová

L'udové riekanky

Padá sniežik, vietor fúka,
Mikuláš nám dary núka.
Podte deti, detičky,
rozbalte si balíčky.

Mik, mik Mikuláš,
čo v tom vreci nosievaš?
Dobrym deťom koláče
a zlým korbáče.

Ludová

Mikuláš

Mikuláš, Mikuláš,
priateľ náš starý,
každý rok nosievaš
do okien dary.

Mikuláš, Mikuláš,
ty veľký, svätý,
každý rok myslievaš
na dobré deti.

Jozef Pavlovič

Lucia

Lucia (13. decembra) – Lucku považovali za najväčšiu bosorku, lebo 13. december bol podľa starého juliánskeho kalendára najkratší deň v roku. Noc má svoju moc, keď vrcholí činnosť zlých síl. Preto aj dnes strašia Luckou deti, lebo zlých šibe prútom a dobrých odmení darčekmi.

Zuzana Týrová

Deti, ja som Lucka,
zavrite si očká,
aby ste vy nevideli,
čo vám kladiem do cipeli.

Ludová

cipeľa – spisovne: topánka

Vyhľadaj si v *Dodatku k učebniciam Svet okolo nás a Výtvarná kultúra* viac o Mikulášovi a Lucii.

Vianoce a Veľká noc

Vianoce sú sviatkom narodenia Ježiša Krista. Predchádza im štvortýždňový adventný pôst. Štedrý večer je 24. decembra, keď sa zdobí stromček, navzájom sa obdarúvame a jedávame obradné jedlá (kapustnicu, opekanec). Večer v kostole pri stromčeku deti hovoria veršičky a spievajú; potom ich za to obdarúvajú. Vianočné sviatky trvajú aj 25. a 26. decembra, keď je celá rodina spolu doma.

Z ľudovej múdrosti

Biele Vianoce, zelená Veľká noc.
Katarína na ľade, Vianoce na blate.
Keď je na Štedrý večer mnoho hviezd, je mnoho zemiakov.

Vinš

Ja som malý vinšovník,
šťastie zdravia prajem.
Keď mi dáte medovník,
veselo si zajem.

Keď zjem kúsok posledný,
poviem prosbu takú:
majte toľko šťastných dní,
čo v ňom bolo maku.

Ludový

Riekanky

Šibi, ryby, masné ryby,
kus koláča, od korbáča,
ja chcem iba máličko,
maľované vajčičko.

Toto vajce maľované,
to je z lásky darované,
To vajčičko dám,
koho rada mám!

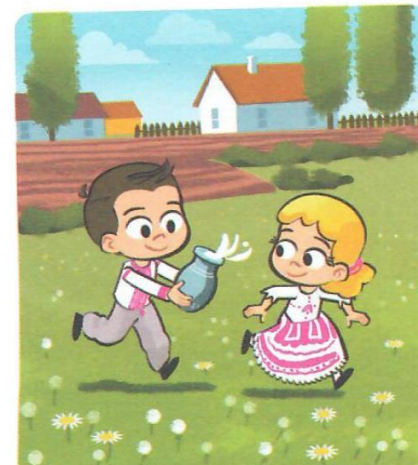

Veľká noc

Veľká noc, Veľká noc,
kedyže už bude,
ktorýže ma šuhaj
pooblievať príde?

Oblievaj, oblievaj,
vlasý aj hlavičku,
ale mi zašanuj
tú novú sukničku.

Ludová riekanka

Ak vieš, odpovieš

- Čo sa spomína v oboch riekankách?
- Akým spôsobom môžeme okrášliť vajčička?
- Vieš, ako nazývame ozdobené vajčička? Namiesto obrázkov napíš príslušné písmená a zistíš to.

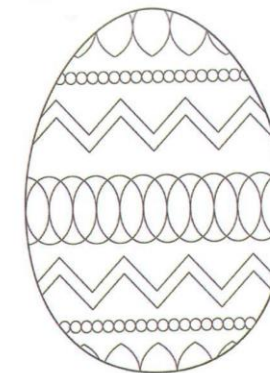
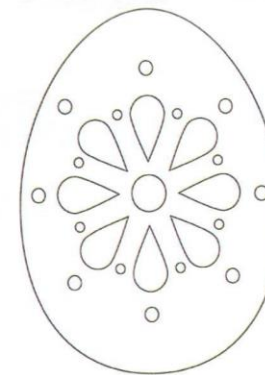

A - K - C - L -
E - R - I - S -

- Vyfarbi kraslice.

Na Veľkú noc yraví sliepka
od závisťi celá biela:
„Mám zniest' vajcia maľované?
Moji milí, to sa nedá!“

„Kraslice daj oblievačom,
ktorí klopú na vrátka –
ešte by som vysedela
trojfarebné kurčiatka!“

Podľa Marie Tetourovej

Vianočný zvon

Počúvajte, ako krásne
vianočný zvon vyzváňa.
To anjeli svoje básne
skladali už od rána.

Ludová koleda

Z našich obyčají a festivalov

Učebnice pre slovenský jazyk s prvkami národnej kultúry

SVADBA

Po ceste si kráča pán,
vyfinteny elegant.
„Milý pane, kamže
kam?“
„Odpoveď vám ľahkú
dám.
Idem cestou- necestou
za tou mojou
nevestou.
Budeme sa dneska
brať,
prstienky si vymieňať.“
Daniela Reichstädterová

Máša sama/sám?
Hrali ste sa niekedy s kamarátmi na detskú svadbu?
Vôľakedy to bola obľúbená hra detí. Často to aj fotografovali.
Opýtajte sa na to svojich rodičov a starých rodičov.
Poprosite ich, aby vyhľadali také fotografie, ak majú, a urobte si školskú výstavu.

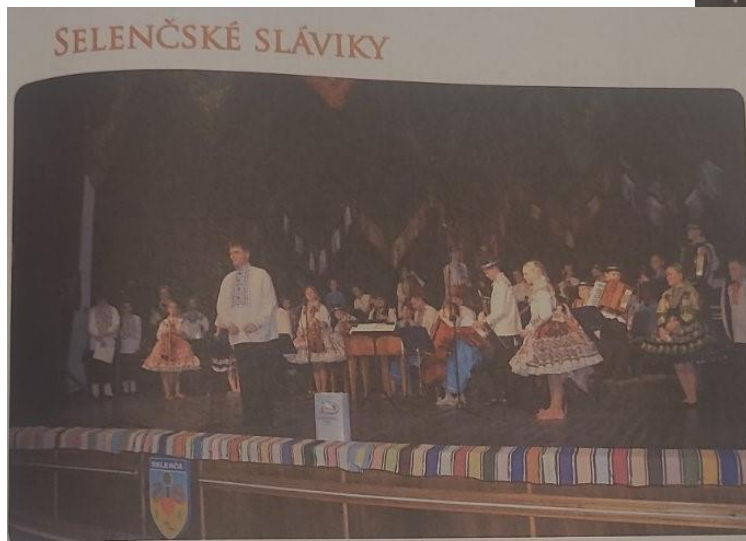
STAVANIE MÁJA

Máj bol vysoký, štíhly listnatý strom,
s malou korunou ozdobenou stuhami
a rôznymi farebnými predmetmi. Máje
stavali mládenci cez noc, v tajnosti, pred
domy dievčat, pred kostol, alebo verejnú
budovu v predvečer prvého mája, alebo
pred Turícami. Na konci mesiaca bývalo
„váňanie mája“ so zábavou. S týmto oby-
čajom sa stretáme aj dnes v slovenských
dedinách.

Zuzana Týrová

Adam Zivner: Stavanie mája (Wikipedia)

Festival Selenčské sláviky vznikol roku 2007. Vtedy podujatie bolo realizované pod názvom *Detský klúčik* v organizácii KUS Jána Kollára v Selenči. Po prestávke, od roku 2009, toto podujatie organizuje Komorný zbor Zvony spolu so Základnou školou Jána Kollára.

Na festivale Selenčské sláviky deti vo veku 5 až 15 rokov spievajú slovenské ľudové piesne. Pri predvedení týchto piesní deti sú oblečené v slovenskom kroji, ktorý im ochoťne pripravujú rodičia a starí rodičia.

Koncerty nie sú súťažného rázu, lež sa nimi chce priblížiť folklór a ľudová hudba deťom, ktoré sa tak zároveň pripravujú na iné festivaly a verejný výstup. Okrem toho, v poslednom období sa toto podujatie stáva aj prehliadkou nových krojov.

Na festivale spievajú deti zo Selenče, ktoré preukážu záujem o sólový prednes slovenskej ľudovej piesne. Z iných prostredí spievajú deti selenčského pôvodu, alebo sú členmi Orchestrika, ktorý sprevádza všetkých účinkujúcich.

Pozrite si záber z festivalu Selenčské sláviky.

DETSKÝ FOLKLÓRNY FESTIVAL ZLATÁ BRÁNA

Od roku 1993 v Kysáči poriadajú detský folklórny festival *Zlatá brána*. Je to festival pre deti žijúcich v Srbsku.

Festival spravidla trvá tri dni: v piatok je detské divadelné predstavenie, v sobotu koncertujúci súborov zo Slovenska a v nedeľu kultúrne povedomie detí, v nedeľu, ale aj deti iných národností. Na festivale hrali a tancovali deti z Izraelu, Ta

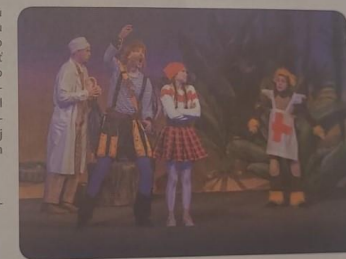
Viac o festivale na stránke Ústavu
www.slovackizavod.org.rs

3 X Ď – PREHLIADKA DETSKEJ DIVADELNEJ TVORBY PRE DETI

Slováci v Srbsku majú radi divadlo. Venujú sa mu už dlho a zapájajú doňho aj najmladších. Z idey dať deťom možnosť naplno sa prejavit v oblasti divadelníctva vznikol festival 3 X Ď. Prvýkrát sa uskutočnil roku 1993 v Starej Pazove a dodnes sa tam koná každý rok.

- Čo znamená 3 X Ď?
1. Deň detského divadla.
  2. Deti pre deti.
  3. Dospelí pre deti.

Alebo jednoduchšie: javisko a hľadisko patria deťom. Prvý júnový víkend v Starej Pazove sa vo veľkej divadelnej sieni hemží deťmi. Sú tam herci, režiséri, učiteľia, rodičia, členovia dospeláckej, ale aj detskej poroty.

Počas týchto rokov na pazovskom javisku vystúpili stovky a stovky malých divadelníkov. Z mnohých z nich sa stali veľkí herci a režiséri.

Veľké je kúzo divadla a dosiek, ktoré znamenajú svet.

Jazykové hry a cvičenia

- Utvor páry a pomenuj rozprávky, do ktorých uvedené páry patria. Vylúšť tajničku dopísaním písmeniek do prázdnych zelených okienok. Správne písmená nájdeš podľa znakov v tabuľke so sovičkou.

MÁM RÁD/RADA

O V K Y Z P Á R

- Utvor správne dvojice podľa toho, aké úlohy dal kráľ svojim synom.

Prvá úloha	„Privedte si najkrajšiu ženu.“
Druhá úloha	„Prineste mi najkrajší prsteň.“
Tretia úloha	„Prineste mi najjemnejšie utkaný koberec.“

- Do políčok vpiš názvy troch rozprávok, ktoré si prečítal/prečítala. Modrou farbou vyfarbi políci s názvom rozprávky, ktorú prerozpráváš a ilustruješ.

--	--	--

- Označ tvrdenia, ktoré vyplývajú z rozprávok, ktoré si prečítal/prečítala.

- Dobro zvíťazilo nad zlom.
- Vystupovali nadprirodzené bytosti.
- Dej sa odohrával v súčasnosti.
- Zvieratá mali ľudské vlastnosti.
- Začínali sa slovami *Kde bolo, tam bolo...* alebo *Bol raz jeden...*
- Dej sa odohrával vo veľkom meste.

- Ak tá rozprávka, ktoré si prečítal/prečítala, o niečom poučili, vyrozprávaj to spolužiakom.

Mnohé z rozprávok bratov Grimmovcov sú nahraté, upravené na rozhlasové hry alebo sfilmované. Jednu rozhlasovú hru si môžeš vypočuť tu:

Pod tým našim okenečkom

- Vypočuj si ľudovú pieseň. Potom v texte podčiarkni chyby a pieseň správne odpíš do písmenky.

Pod tým našim okenečkom _____

býva veľký zraz. _____

A v tej našej studenôčke _____

nieto ryby zas. _____

Vežmem si ja sekerečku, _____

prerúbem tú studenôčku, _____

a v tej tvojej studenôčke _____

bude mrazu zas. _____

Slovenská ľudová pieseň

- Do ktorej rozprávky patria vety? K rozprávke nakresli rovnakú značku, akú má veta.

Mám ťa rada ako soľ.

Zrkadlo, zrkadlo, kto je najkrajší na svete?

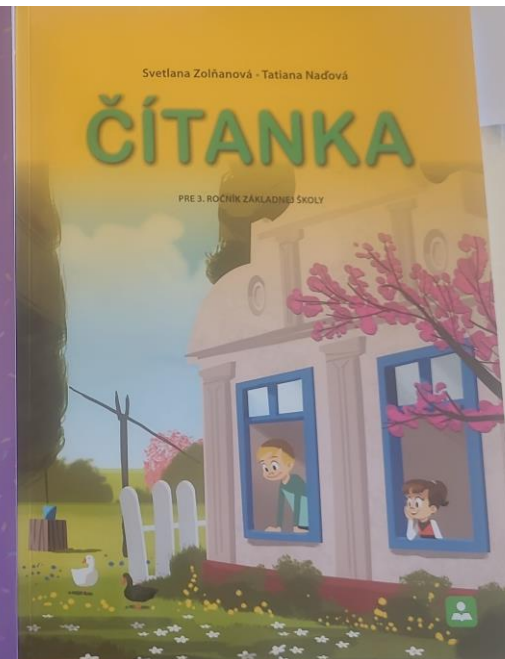
Stará mama, prečo máš také veľké oči?

To som ja, vaša mamička.

Hovoria ti Martinko Klingáč!

Vlk a sedem kozliatok	
Zlatá priadka	
Snehulienka a sedem trpaslíkov	
Červená čiapočka	
Soľ nad zlato	

Učebnice a multimediálne dodatky

linky

Dodatky a zvukové záznamy

Hudobná kultúra

Dodatky zo sveta okolo nás, výtvarnej kultúry, prírody a spoločnosti a dejín

QR kódy

<https://www.eudzbenici.zavod.co.rs/course/index.php?categoryid=8>

svetlana.zolnjan@rada.org.rs

